Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Kāpēc Vītols šīk dīž atlieciās no pūtīkamā un materiālī ienesīgā koncertīgenta darba Pēterburgas Vācu biedrībā „Liedertafel"?

Atbilde:

Studiju gados, pa dienu aizņemts ar nodarbībām konservatorijā un privātstundu pasniegšanu, Vītols komponēja galvenokārt pa naktīm. „Sāku savu tīģeli apstrādāt ap 10–11 vakarā un beidzu .. ne agrāk par 6–7 no rīta (ja sveču krājums to pielaidal), bet dažkārt pat tikai ap jau bija doties uz konservatorijas klasi".

Vācu dzīedāteāīī neveleīgās, tai vīņus dīrīgē īzvīrzīja Rādās komīlīkts – vīņš īzvīrzīja dzīedāteījiem pārīk augstās prasības

Omulīgās „pasēdēšanas" pēc kora mēgīnāījumiem paņēma pārāk daudz laika

4

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Uz kuru laiku atiecas Vītola vārdi: Rīgā „atkārtojās tas pats, ko tikko bijām pārdzīvojīs Pēterburgā: no veikalu tukšiem logiem, plaukšķiem tukšiem logiem, bads un atkal bads"?

Atbilde:

Lai atslēgtos no spraigo dienu ritma, Vītols pa laikam labprāt sēdās pie kāršu galda tuvu draugu vai radu sabiedrībā. Tādās reizēs vienmēr vajadzēja valdīt humoram un labai saskaņai. No kāršu spēlēm viņš atzina tikai preferansu un varēja skaisties, ja solītājs riskēja bez pamata.

5

Jautājums:

Kāds bija Vītola ģenerālais režīms stūdiju gados?

Atbilde:

Priekšpusdienā bija konservatorijā, pēcpusdienā gulēja, pa naktī komponēja

Vakara gājā uz koncertēm, naktī gulēja, dienā gājā uz nodarbībām konservatorijā un pie privātskolniekiem

Vai tu zini, ka...

Neilgu laiku Vītols strādājis par Pēterburgas vācu biedrības „Liedertafel" kora diriģentu. Darbs ritējis vislabākajā saskaņā, taču komponistam traucējošas kļuvušas katram mēģinājumam sekojošās omulīgās „pasēdēšanas". „Pārāk bieži jautrajam pirmdienas vakaram – tas ieilga bieži līdz rīta ausmai – sekoja pašpārmetumos pavadīta otrdiena".

3

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Profesors Vītols bērni rundāja, īsīja un raksīja tīrs valodās. Kādā secībā viņš tās bija apguvis?

Atbilde:

Lai nopelnītu naudu ikdienas dzīvei Pēterburgā, līdztekus studijām Jāzepam bija jāstrādā, jo vecāku palīdzības iespējas bija ierobežotas. Viņš strādāja ar privātskolniekiem un agri kļuva materiāli patstāvīgs: „pratu naudu ne vien nopelnīt, bet tad vienkārši nodzīvoju kādu mēnesi pie tējas un kliņģera".

Latviešu, kievu, tad vācu

Vācu, kievu, tad latviešu

Kievu, latviešu, tad vācu

1

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Kā stūdiju gados Jāzeps pelnīja naudu ikdienas dzīvei?

Atbilde:

Pēc studijām Tērbatas skolotāju seminārā, Jāzepa tēvs strādāja skolā, kur mācības notika vācu valodā. Mājā vienmēr mitinājās arī „6–8 pansionāri no tālākiem krievu, poļu, leišu vidiem, kas Jelgavas skolās meklēja, galvenais, vācu valodu", tādēļ Vītolu ģimenē visi savā starpā runāja vāciski. Tikai Pēterburgas gados Vītols apguva vispirms krievu, tad latviešu valodu.

Pīpēnīņās ar nošu pārrakstīšanu

Mācīja klavierspēli un mūzikas teorīju privātskolniekiem

Strādāja par klavieru skaņotāju

2

Jautājums:

Kādu spēli Vītolam patika uzspēlēt, vakaros atpūšoties tuvu draugu lokā?

Atbilde:

- Rīcu-racū
- Kāršu spēli – preferansu
- Domtbrelī

Vai tu zini, ka...

Atstādams revolūcijas izpostīto Pēterburgu, Vītols Rīgā ierādās 1918. gada augustā. No 1919. gada janvāra līdz maijam Latvijā pie varas bija boļševiki. Politiskais saspīlējums bija liels, saimnieciskā dzīve atradās uz sabrukuma robežas. Vītols iztika ar privātstundu honorāriem: „tase garšīgas kafijas ar pareizu sviestmaizi" par stundu. No veikalu plauktiem prefi rēgojās veikalu plauktiem prefi rēgojās bads.

Jautājums:

Kādu, tavuprāt, bija Vītola attieksme pret savu radošo darbu, pret savām kompozīcijām?

Atbilde:

- Nekad neraksturīga "pa roku galam", jo bailējās no kritikas
- Rūpīgi strādāja pie katra darba, jo uzskatīja to par profesionālu pienākumu
- Uzskatīja: ka tik mazkeā honorāru, pārējam nav nozīmesī

Vai tu zini, ka...

Viena no Vītola rakstura īpašībām bija prasme pasmaidīt pašam par sevi. Piemēram, par savu kūtro atmiņu uz gadskaitļiem un datiem viņš rakstīja: „Cikreiz arī neesmu iemācījies, kad Bēthovens dzimis, kad miris, – pēc īsas pusstundas to viņam netraucēja kļūt par interesantu un radošu cilvēku!

Jautājums:

Kādu vārdu Vītolam patika lietot, vērtējot citus mūzikas pedagogus?

Atbilde:

- Zvieduļiņ
- Angulīņ
- Vācīņ

Vai tu zini, ka...

Mūža pēdējo gadu profesors aizvadīja Lībekas latviešu slimnīcā. Istabiņa atradās otrajā stāvā, bet sliktā veselības stāvokļa dēļ ārsts bija aizliedzis Vītolam pašam kāpt pa trepēm. Lai profesors varētu pasēdēt dārzā, draugi viņu bieži vien uz rokām nonesa pa kāpnēm lejā, tad uznesa atkal atpakaļ istabā.

Jautājums:

Kas, tavuprāt, ir svarīgi, lai kļūtu par interesantu un radošu cilvēku?

Atbilde:

- Prasme pasmaidīt pašam par sevi
- Teicama mehāniskā atmiņa – spēja iegaumēt faktus un datus
- Pacēlība no rīta līdz vakaram
- Sēdēt pie grāmatām

Vai tu zini, ka...

Vītols reti kad sacerējis mūziku „uz ātro", „pa roku galam", jo jutās atbildīgs par saviem „gara bērniem". Atminoties pēdējā studiju gadā sacerētās klavierson ātes pirmpublicējumu, viņš raksta: „Savu sajutu ne mazums prieka un lepnuma, bet neatdabūjami zaudēju agrāko ražošanas naivitāti. Tās vietā stājās tagad paškritika, bieži – šaubas".

Jautājums:

Kādu vārdu Vītola māte lietoja, runājot par dēla mūzikas pedagogiem?

Atbilde:

- Ziedoņi
- Ziedīņi
- Ziedīņ

Vai tu zini, ka...

Otrā pasaules kara beigās, 1944. gadā, Vītols līdz ar tūkstošiem citu latviešu devās trimdā. Mūža pēdējos gadus viņš nodzīvoja Vācijā un ir miris 1948. gadā Lībekā.

Jautājums:

Kādēc, Lībekas slimnīcā dzīvodams, Vītols ar skumjām humoru teicis, ka nu tautā beidzot viņu nēsā uz rokām?

Atbilde:

- Bija sarīkota jubilāra sumināšana pēc 84. dzimšanas dienas koncerta
- Draugi uz rokām viņu nesa leja no otrā stāva istabas, jo pašam kāpt prese bija aizliedzis
- Arsts bija publicēji cilātinošī raksti par Vītola jaunadarbiem

Jautājums:

Kuriem vīriem ir adresēti šie Vītola vārdi: „Paldies tiem, kas – man ticēdami – man roku sniedza, kad tālāk par rītdienu ceļa neredzēju”?

Atbilde:

♪ Nikolajam Rimskim-Korsakovam un Karlam Davidovam

Lielkņazam Konstantīnam Nikolajevičam un baronam Dervīzam

Leopoldam Aueram un Antonam Rubinšteinam

Vai tu zini, ka...

Nedzīmtīstāmus iespaidus Vītols guvis Antona Rubinšteina koncertos, kuri notiuši 1887./88. gada reizi nedēļā Pēterburgas konservatorijas zālē mūzikspēkiem un ligurai auditorijai. Tajos meistars izspēlējis klāvierdarbus, 130 komponistu 1100 apmēram komentējis, turklāt pats tos komponējis, raksturojot skaņdarbus, komponistus un viņu laikmetu.

11

Jautājums:

Kuru Pēterburgā iepazīto pianistu Vītols sauc par klavieru ģēniju, titānu, vulkāniska temperamenta cilvēku?

Atbilde:

♪ Antonu Rubinšteinu

Jozefu Sļivinski

Aneti Jesipovu

Vai tu zini, ka...

Sīkus potelētas vārdus par nesavīgo atbalstu un piedāvāto pedagoģa vietu Pēterburgas konservatorijā Vītols ir veltījis Dāvidovam un profesoram Nikolajam Rimskim-Korsakovam. „Tie bija divi ... kas ar vienu vārdu man aizvēra ceļu un goda pilnas nākotnes vārtus, man – latvietim!”.

12

Jautājums:

Kā Vītols ieguva pirmo kordiriģenta pieredzi un praktiski iepazina Jāņa Cimzes veidotās tautasdziesmu apdares?

Atbilde:

Pusaudža gados, dziedot Jelgavas pulšu kvartetā

♪ Jaunības gados, vadot vīru dubultkvartetu Pēterburgā

Vīra gados, strādājot ar Pēterpils latviešu dziedāšanas biedrības kori

Vai tu zini, ka...

1935. gadā izgāmtās ministrs neļāva amatu Vītolam kandidēt uz rektora vārtu. Atzvērtojumu mozināja tas, ka padome par rektoru ievēlēja Pauļu Jozuus – godīgu un īdsprātīgu cilvēku. „Ar to Konservatorija bija izgāmta no ļaunākā ienākšām jukām, no ļaunākā ināmīgu tikl”. Pēc Jozuus nāves 1937. gadā Vītols atgriezās rektora postenī.

13

Jautājums:

Kurš bija Latvijas Konservatorijas rektors no 1935. līdz 1937. gadam?

Atbilde:

♪ Kordiriģents, profesors Pauls Jozuus

Pianists, profesors Pauls Šūberts

Dziedātājs, profesors Pauls Sakss

Vai tu zini, ka...

Primo komēstārta pieredzi Vītols iegūvā, vadot vīru dubultkvartetu Pēterburgā. „Mēģinājumi notika manā dzīvokī ...: pusīloks, pa vienai nošu lapiņai uz kārtu balsu šķiru: gardakle – ar svecī roka. Jo apgādāsmošana vīsāī tīcīga. Ar dzīrauttīm tautasdzieddīm Cimzes, Jūjiāna tautasdzieddīm sekojā vokārīņas „uz pajām”.

14

Jautājums:

Kādu pārliecību atspoguļo Vītola vārdi: „Sava patiesība katram par sevi jāatrod”?

Atbilde:

Ka vispār nav jāieklausās pedagoga aizrādījumos

♪ Ka katram savs talants jāattīsta patstāvīgā darbā

Ka „sava patiesība” atrodama tikai ārzemju ceļojumos

Vai tu zini, ka...

No dauzdzīļiem kompozīcijās kāses dzīsolenīem par savu gāsīšentu 30. gadu beigās profesors bīja izraudzījīs Ādolfu Skulti. Tīmdā dodotīes, profesors Vīnam par piemīņu pulkstenī. Ādolfs Skulte, velāk pārs uzdāvinājā savu sudrabā kādītās būdāms mūsu konservatorijās profesors. To rupīgī gīdabāja līdz savā mūžā beigām.

15

Vai tu zini, ka...

Visas Vītola Pēterburgā radītās simfoniskās partitūras tika atskaņotas t.s. Krievu simfoniskajos koncertos, kuri notika no1884. līdz 1914. gadam, un kuru iniciators bija Mītrofans Beljajevs. Latvijā pirmatskaņotās partitūras ir „Dārgakmeņi" (1924), „Rudens dziesma" (1928) un „Latvju lauku serenāde" (1934).

Atbilde:

Simfoniska svīta

Simfoniska poēma

Simfoniska uvertīra

Jautājums:

Kāda žanra darbs ir J. Vītola – „miljonāra ar dārgakmeņu kolekciju" – kompozīcija „Dārgakmeņi"?

19

Vai tu zini, ka...

Gadsimta ceturksnī Vītols bija Latvijas Konservatorijas Kompozīcijas klases profesors – jauno komponistu skolotājs. Kad mūža nogalē kāds prasījis, kāpēc Vītols vairs nekomponē, viņš atteicis: „Esmu izaudzinājis sev lielu konkurenci. Pēc 34 komponistiem esmu tas 35., un manis vairs nemaz nevajag". Faktiskais skolnieku skaits gan bijis vēl daudz lielāks.

Atbilde:

Uzrakstīja dziesmu „Lāčā kundze boļa acīs" kinofilmai „Zvejniieka dēls"

Sacerējis operu „Karaļmeitā"

Sacerējis „Dramatisko uvertīru"

Jautājums:

Kurš apgalvojums attiecībā uz Vītolu ir pareizs?

18

Vai tu zini, ka...

Reiz somu diriģents Georgs Šnēfogts pirms svētas „Dārgakmeņi" atskaņojuma Operteātrī, norādot uz ložu, kurā sēdējis Vītols, un aicinot viņu sumināt, publikai teicis: „Mūsu vidū sēž bagātākais cilvēks Latvijā – miljonārs ar dārgakmeņu kolekciju, ar ametistu, smaragdu, pērlēm, rubīniem".

Atbilde:

Dramatisko uvertīru „Spridītis"

Simfonisko uvertīru „Dārgakmeņi"

Simfonisko svītu „Dārgakmeņi"

Jautājums:

Kuru no nosauktajiem simfoniskiem darbiem pirmo reizi neatskaņoja Pēterburgā, jo Vītols jau bija pārcēlies uz Latvīju?

20

Vai tu zini, ka...

Vītols katram savam skolniekam – topošajam komponistam – meklējis individuālu pieeju. Viņš uzskatījis: „Vai ir jēl divi audzēkņi, ar kuriem iespējams sarunāties vienā un tai pašā valodā? Šaubos. [..] Sava patiesība katram par sevi jāatrod".

Atbilde:

Ādolfam Skultem

Jānim Ivanovam

Valdemārām Ūzkārām

Jautājums:

Kuram no savām Latvijā publicētajām skolniekiem Vītols atmiņā atstāja savu sudraba kabatas pulkstenī?

16

Vai tu zini, ka...

Vītols sacerēja mūziku gandrīz visos sava laika žanros un mūzikas jomās. Tiesa gan – operu neuzrakstīja un arī kinofilmu mūzikas jomā savu roku nemēģināja.

Atbilde:

Emīls Dārziņš un Emīlis Melngailis

Ādolfs Skulte un Jānis Ivanovs

Raimonds Pauls un Imants Kalniņš

Jautājums:

Kuri no nosauktajiem komponistiem ir Vītola ģēnie skolnieki?

17

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Drīz pēc J. Vītola Simfonijas triju daļu atskaņošanas 1888. gada Dziesmu svētkos partitūra pazuda. Pēc vairāk nekā 40 gadiem Adolfs Skulte pēc četrrocīgā klavieru pārlikuma simfoniju no jauna instrumentēja. Vītola 80. jubilejas koncertā (1943) tā izskanēja Adolfa brāļa Bruno Skultes vadībā. Autors bijis aizkustināts un iepriecināts.

Kuru žanru dēvēja par latviešu mūzikā ir jāzeps Vītols?

Atbilde:

- Primais sacerējis simfoniju un simfonisko uvertīru
- Primais sacerējis simfonisko svītu („Latvju dejas")
- Primais sacerējis koncertu solo instrumentam ar orķestri (Čella koncertu)

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Katra tauta par saviem nacionālās mākslas klasiķiem sauc cilvēkus, kuri pirmie radījuši paraugdarbus galvenajos attiecīgās mākslas žanros. Latviešu mūzikā „Pirmās paaudzes" klasiķi ir Jurjānu Andrejs un Jāzeps Vītols. Jurjānu Andrejs pirmo simfonisko partitūru, kantāšu, čella koncerta autors. Vītols pirmais komponējis simfoniju, klaviersonāti, stīgu kvartetu, kora balādes.

Kurš komponists 1943. gadā no jaunā instrumentēja Vītola Jaunības gadu Simfoniju, kuras partitūra sen jau bija pazudusi?

Atbilde:

- Jāzeps Vītols
- Jānis Ivanovs
- Adolfs Skulte

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Neparasts nosaukums ir 1920./21. gadā komponētam Vītola klavierdarbam: Carmina. Trīs dziesmiņas klavierēm: I. Jautājums; II. Čalošana (saruna); III. Zvani. Tas veltīts Anniņai, kura 1921. gadā kļūst par profesora Vītola kundzi. Sešu taktu ievada tēmā ir iešifrēta Vītola vēstulēs daudzkārt lasāmā uzruna Annijai: „Mīlmīļā Anniņa!". Tā izskan arī cikla noslēgumā – spoži un jūsmīgi.

Par kuru no Vītola darbiem Jēkabs Graubiņš ir teicis: „Tā ir mūsu otrā „Dziesmu rota""?

Atbilde:

- Par kādjumu „200 latviešu tautasdziesmas" ar klavieru pavadījumu
- Par J. Vītola tautasdziesmu apdarem koriem
- Par svētku orķestrim „Septiņpus tautasdziesmas" op. 29a

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Par „200 latviešu tautasdziesmām" ar klavieru pavadījumu J.Graubiņš raksta, ka Vītols tām sagādājis košu fonu, uz kura „jo lepnāk meldiju jaukajiem skaņu rakstiem izcelties, izstaltoties un izzvīloties, lai tālāk tās varētu redzēt un dzirdēt. Viņu mirdzuma savaldzināti ir jutušies paši latvieši un pārrobežnieki .. Tā ir mūsu otrā „Dziesmu rota"".

Kāda uzruna frāze ir iešifrēta Anniņai Vītolai velltītā klavierdarbā „Carmina" ievadtaktīs?

Atbilde:

- „Annij', mana dārgā!"
- „Mana mīļā Anniņa!"
- „Mīlmīļā Anniņa!"

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Viena no Vītola skaistākajām jauktā kora dziesmām ir „Saules svētki" ar Friča Bārdas dzeju. Anniņa Vītola atcerējusies, ka tā komponēta vasarā Gaujienā, un viņai atmiņā palikušas klavieru akordu skaņas, ar kurām šajā dziesmā tiek dziedāts jūsmīgais izsauciens „Pavasars! Pavasars!".

Kuras kora balsis tēlo Mežā mātes meitiņas dziesmā „Dūkņu sils"?

Atbilde:

- Sopráni
- Alti un tenori
- Tenori

Jautājums:

Kurš no nosaukto̧jiem Vītola kompozīcijām Aspazijas dzejļu „Mēness starus sīgo” ir komponējis solobalsij un klavierem?

Atbilde:

Vītols bieži uzstājies koncertos kā savu solodziesmu klavierpavadītājs. Viņa spēle vienmēr bijusi tēlaini izteiksmīga. Piemēram, dziesmas „Klausies, spulgaciņ” pavadījumā skaņas šķelmīgi draiskojušās, rotaļājušās, bet dziesmā „Man prātā stāv vēl klusā nakts” – gleznojušas jūsmīgas noktirnes ainu.

Emīlis Melngailis
Andris Dzenītis

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Lugas „Vaidelote”, galvenajai varonei Mirdzai Aspazija izrādē paredzējusi dziedāt dziesmu, kas sākas ar vārdiem „Mēness starus sīgo dzelmē dziadrajā”. Vītols šo dziesmu ar nosaukumu „Mirdzas tekstu ar nosaukumu „Mēness klavierēm, bet E. Dārziņš, E. Melngailis un mūsdienās Andris Dzenītis ar nosaukumu „Mēness starus sīgo” – jaukram korim.

Atbilde:

Kurai no mīnetājiem Vītola solodziesmām piederētos rotaļīgs, šķelmīgs klavieru pavadījums?

„Klausies, spulgaciņ”
„Man prātā sīgv vēl klusā nakts”
„Bijkeris mīlonju salā”

Jautājums:

Kurās Vītola kordziesmas vārdu autors ir Rainis?

Atbilde:

Kora dziesmas „Rīgā pirku sirmu žirgu” melodija izklausās pēc tautasdziesmas, taču ir pašu Vītola sacerēta. Kad draugi jautājuši, kur tādu nepazīstamu tautasdziesmu ņēmis, Vītols vien blēdīgi smaidījis un jokojis: ja reiz šis „viltojums” izdevies, tad nākamreiz viņš mēģināšot viltot arī naudas zīmes – pieclatniekus.

„Upe un cilvēka dzīve”
„Rūķīši un Mežavecis”
„Karaļmeitiņ”

Jautājums:

Kurā no Vītola kora dziesmām dzudzrieš atkārtojas īsaucieni „Pavasars!”

„Saules sveiki”
„Saule austrumos”
„Sauli mīļā”

Atbilde:

Vai tu zini, ka...

Vītols ar kora balsīm rīkojas kā ar orķestra instrumentiem – ik pa laikam izceļ kādu atsevišķu balsu grupu, piemēram, sieviešu balsis. Tie lielāko tiesu ir soprānu un altu gājieni vieglās tercās, augstā reģistrā, sidrabainā krāsojumā – pretstatā ar kora masas smagumu un brūnumu”. Tādus krāsu kontrastus vairākkārt sakausām, piemēram, „Dūkņu silā”.

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Ar Raiņa vārdiem Vītols ir komponējis vairākas ļoti pazīstamas bērnu dziesmiņas – „Mīkla”, „Kaķenīte”, „Mākoņītis un Raiņa dzeja izmantota tikai vienā, taču ļoti spēcīgā darbā – jauktā kora dziesmā „Karaļmeita”.

Vienai no kora dziesmām ar tautasdziesmu vārdiem Vītols „vītojis” melodiju – sacerējis to tautiskā garā. Kurai no nosaukto̧jiem?

„Redz, kur jāja div’ bajāri”
„Rīgā pirku sirmu zirgu”
„Jūdz tauteiņi, jūdz brāliņi”

Atbilde:

Vai tu zini, ka...

Latvijas brīvvalsts pirmajos gados Vītola palīdzību lūdza arī evangēliski luteriskās baznīcas virsvalde, kas gatavoja korālgrāmatas jaunu izdevumu. Šai „Meldiju grāmatai" profesors sacerēja 21 jaunu četrbalsīgi iekārtotu korāli, tostarp dziesmas „Cēli kā dzimtenes dievnami", „Jēzu, saule mana", „Dievs dziesma man".

Atbilde: „latvijai", „kalējs", „kalēja kalve"

Jautājums: Kā sauc Vītola pēdējo kompozīciju, kas beidzas ar vārdiem „Kaļu rotas līgavai, mīļai, skaistai Latvijai"?

34

Vai tu zini, ka...

Pat stiprais Vītols kādreiz jutās noguris. Ne no stundu vai radošā darba, bet no intrigām un „klačām", no kurām izvairīties neizdevās arī konservatorijas saimei. Tādā brīdī viņš reiz ar skumju humoru teicis savai studentei Lūcijai Garūtai: „Mīļā Lūce, mācieties, par ko gribat, tikai nekad neklūstiet par konservatorijas rektoru – viens briesmīgs amats!".

Atbilde: izglītot dziedāšanas skolotājus
pamatskolām
izglītot daudzus labus mūziķus
tautas mūzikas kultūras līmeņa celšanai
izaudzināt dažus vītnozus starptautiskiem konkursiem

Jautājums: Kāds pēc Vītola domām bija Latvijas konservatorijas galvenais uzdevums pastāvēšanas sākuma gados?

35

Vai tu zini, ka...

Dziesmu „Kalējs" ar Kārļa Skalbes vārdiem Vītols sacerējis 1948. gada 23. aprīlī. Nākamajā priekšpusdienā komponists to nodevis diriģentam Robertam Zuikam, bet pēcpusdienā iemidzis mūža miegā. Dziesma un arī komponista mūžs noslēdzas ar simboliskiem vārdiem: „Kaļu rotas līgavai, mīļai, skaistai Latvijai".

Atbilde: „Kūsa nakts, svēta nakts"
„Dievs kungs ir mūsu sētiņā pils"
„Cēli kā dzimtenes dievnami"

Jautājums: Kurš no nosauktajiem ir J. Vītola sacerēts oriģinālkorālis?

33

Vai tu zini, ka...

Par solodziesmu „Pie tava augstā baltā loga" J. Zālītis raksta: „Mīlas romantikas rožainā gaismā vibrē katra muzikālā frāze, katrs vārds. Klavierpavadījumam izvēlētā figūra liek iedomāt arī citu, romantiskam mīlētājam parocīgāku un piedienīgāku instrumentu".

Atbilde: Jāzeps Vītols
Emīls Dārziņš
Alfrēds Kalniņš

Jautājums: Kurš komponists Aspazijas dzejoļi „Sapņu tālumā" ir sacerējis kā jaukta kora dziesmu?

31

Vai tu zini, ka...

Vairāku latviešu komponistu iztēli ir ierosinājis Aspazijas dzejolis „Sapņu tālumā", kas brīnišķīgā dzejas valodā stāsta par romantisko sapņu un ilgu sadursmi ar skaudro dzīves realitāti. Alfrēds Kalniņš to komponējis solobalsij (1902), Emīls Dārziņš – jauktam korim (1904), bet Vītols vēl pēc trim gadiem – atkal balsij ar klavieru pavadījumu (1907).

Atbilde: Aksuliskā ģitāra
Elektriskā ģitāra
Vijole

Jautājums: Kāds romantiskam mūsdienām jam piederīgs instrumentis varētu nodērēt Vītola solodziesmas „Pie tava augstā baltā loga" pavadījuma spēlei?

32

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Kur īsināmi Vītola vārdi: „Šeit mana dzīve, kā es pats to redzu. Vārbūt nepareizi redzu, bet man divu vai vairāk dažādu brillju nav”?

Atbilde:

Pēc Trešajiem dziesmu svētkiem (1888) Rīgas Latviešu biedrībā tika nodibināta Mūzikas komisija. Tai bija vadošā loma ikgadējo „Rudens koncertu” rīkošanā, kordziesmu un folkloras krājumu izdošanā, žurnāla „Mūzikas Druva” subsidēšanā līdz pat Pirmajam pasaules karam.

39

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Vestule sievai Annijai Vītolai
Autobiogrāfiskajā stāstījumā „Manas dzīves atmiņas” Brošūrā „Latvijas Konservatorijas pirmie desmit gadi”.

Atbilde:

Kurai organizācijai bija vadošā loma latviešu mūzikas propagandā laikā no 1888. gada līdz Pirmajam pasaules karam?

Atbilde:

Izglītības departamenta Mūzikas nodaļai
Skaņu mākslas skolai
Rīgas Latviešu biedrības Mūzikas komisijai

40

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Kultūrvēsturiski unikāls darbs ir Jāzepa Vītola autobiogrāfiskais stāstījums „Manas dzīves atmiņas”. Tas aptver laikaposmu no agras bērnības līdz 1919. gadam, īsumā ieskicējot 20.–30. gadu norises, un sākas ar vārdiem: „Šeit mana dzīve, kā es pats to redzu. Varbūt nepareizi redzu, bet man divu vai vairāk dažādu brillju nav”.

Atbilde:

38

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Kam Lielajā estrādē skanēja vērtīgākās kopkora un „Gaismas pils” atskaņojuma 1980. gada dziesmu svētku vīriešu koru?

Atbilde:

„Mūsu pienākums ir piedāvāt savus plecus tiem, kas pēc mums nāk, lai tie mūsu augumu pāraugtu, mums pāri celtos. Spējīgais uz saviem pleciem nes vairākas paaudzes, nesabrūkot zem nastas”. Tā raksta Vītols, pieminot mūžībā aizgājušo Jurjānu Andreju, taču pilnā mērā šie vārdi attiecināmi arī uz viņu pašu.

Šis dziesmas diriģentam Leonīdam Vīgneram
Vlešņai no Ņujorkas – Jāzepa Vītola dēlam Annijai Vītolai
Vītola dēlam Jānim Vītolam
Dziesmu svētku vīriešu koru
ASV Robertam Zuikam

37

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Kuram latviešu mūzikim veltītā rakstā primorelī izskaņējuši vārdi: „Mūsu piedāvājumi ir piedāvāt savus plecus tiem, kas pēc mums nāk”?

Atbilde:

1980. gada dziesmu svētku laikā Rīgā viesojās Jāzepa Vītola atraitne, ņujorkiete Annija Vītola. Pēc „Gaismas pils” Mežaparka estrādē uzņākot, koris un klausītāji viņu saņēma ar nebeidzamām ovācijām, jo Annijā saskatīja sūtni no trimdas latviešiem, no brīvās pasaules.

Jānim Cimzem
Jurjānu Andrejam
Jāzepam Vītolam

36

Jautājums:

Vai tu zini, ka...

Ko Vītols reiz par savu rektora amatu teicis „mīļajai Lūcei” – Lūcijai Garūtai?

Atbilde:

Mācieties par rektoru – visi jūs cieniņ un apbrīnosi!
Nekad nekļūstiet par rektoru – viens bīstamīgs amatiņš!
Tīkslet par rektoru, – būsiet bagāta un laimīgai!